

Terecht of niet

Register kraanmachinisten

■ Ton Lamers

Mr. dr. A. H. Lamers is voorzitter van de Centrale Examencommissie van de ArteZ hogeschool voor de Kunsten alsmede universitair docent, onderzoeker en examinerator aan de faculteit Rechtswetenschappen van de Open Universiteit
E-mail: Lamers@musiconomie.nl

Inleiding

Op zoek naar een interessant thema voor bespreking in deze rubriek stuitte ik op een uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland (Utrecht, zaaknummer UTR 21/2494) over een examen 'Machinist Autolaadkraan' om ingeschreven te kunnen worden in het Register Kraanmachinisten. De registratieplicht vloeit voort uit het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arbeidsomstandighedenregeling en het examen is dus een wettelijk examen. De Stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport (TCVT RA) houdt het Register Kraanmachinisten en geeft de certificaten voor de examens af. De kandidaat in deze zaak kon vanwege een bijzondere omstandigheid niet exact aan alle exameneisen voldoen en de TCVT RA weigerde daarom de kandidaat in het register op te nemen.

De casus

Het examen 'Machinist Autolaadkraan' bestaat uit twee delen: een theoriedeel en een praktijkdeel. Voor het praktijkdeel moet een kandi-

daat drie hijsopdrachten uitvoeren. Dit zijn alle drie zogenaamde knock-outopdrachten: alle drie deze opdrachten moeten voldoende uitgevoerd worden om te kunnen slagen. Bij een van de praktijkopdrachten moet de kandidaat met behulp van een portofoon een last buiten zicht verplaatsen. Bij de kandidaat in deze casus is echter sprake van een bijzondere omstandigheid: de kandidaat is doofstom en kan dus niet horen en spreken. Tijdens het examen is ter plekke afgesproken om niet van een portofoon gebruik te maken, maar om de opdracht uit te voeren met behulp van handsignalen. De examinerator bepaalt vervolgens dat de kandidaat niet geslaagd is, omdat een van de opdrachten niet op de voorgeschreven wijze is uitgevoerd. Vervolgens is de kandidaat zonder enig positief of negatief advies voorgedragen bij TCVT RA voor de registratie in het Register Kraanmachinisten. De TCVT RA besluit vervolgens de kandidaat niet te registreren, omdat de kandidaat onvoldoende kan communiceren om veilig te kunnen hijsen.

Processueel

De kandidaat gaat tegen dit laatste besluit in bezwaar en de TCVT RA wijst dit bezwaar af, omdat de TCVT RA van mening is dat de kandidaat helemaal geen examens had mogen doen, omdat hij niet kan communiceren in de 'taal' waarin het examen wordt afgenomen. TCVT RA heeft ook naar het resultaat van het afgelegde examens gekeken en stelt daarbij vast dat het examen niet is behaald omdat niet aan een van de knock-outopdrachten is voldaan.

De kandidaat gaat tegen de uitspraak op bezwaar in beroep bij de rechtbank en voert in dat proces twee argumenten aan:

1. het gebruik van een portofoon is geen exameneis nu in de examenregels wordt gesproken van 'communicatiemiddelen' en niet specifiek over een portofoon. De kandidaat betoogt vervolgens dat er een (ander) communicatiemiddel is gebruikt, namelijk handsignalen en dat hij daarmee de opdracht succesvol heeft volbracht.
2. TCVT RA had vooraf technisch onderzoek moeten doen naar alternatieve communicatiemiddelen voor mensen met een spraak- en/of gehoorbeperking. Volgens de kandidaat is de TCVT RA daartoe op basis van internationale verdragen verplicht. De overheid (TCVT RA registreert/diplomeert namens de minister) mag immers niet discrimineren. De kandidaat verwijst hier waarschijnlijk naar het discriminatieverbod in het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

De rechtbank

De rechtbank betoogt dat terecht is geconcludeerd dat de kandidaat niet aan de exameneisen heeft voldaan, omdat niet aan alle drie de knock-outopdrachten is voldaan. Uit de exameneisen (let op: dit is een ander document dan de hiervoor genoemde examenregels) artikel 5.3 wordt specifiek het buiten zicht hijsen en werken met een portofoon genoemd. Dat de kandidaat een alternatieve opdracht

met handsignalen succesvol heeft uitgevoerd, maakt dat volgens de rechtbank niet anders. Vervolgens bespreekt de rechtbank de vraag of de TCVT RA meer onderzoek had moeten doen naar alternatieve communicatiemiddelen. De rechtbank neemt daarbij mee dat de TCVT RA in haar verweerschrift onderbouwd heeft dat er in het kader van veiligheid momenteel geen gelijkwaardige alternatieven zijn. Meer hoeft de TCVT RA naar het oordeel van de rechtbank niet te doen, ook niet op grond van internationale verdragen. De rechtbank vindt ook dat de kandidaat niet aannemelijk heeft kunnen maken dat er andere geschikte communicatiemiddelen zijn waarmee de veiligheid bij het hijsen op gelijkwaardig niveau wordt gewaarborgd. Samengevat: de rechtbank is van oordeel dat de TCVT RA voldoende onderzoek heeft gedaan en zorgvuldig tot zijn besluit is gekomen (marginale toets!): de rechter oordeelt niet over de inhoud van het besluit, maar kijkt alleen of het besluit op de juiste manier tot stand is gekomen) en dat de internationale verplichtingen niet zover gaan dat TCVT RA meer had moeten doen, zonder dat de kandidaat daar gelijkwaardige alternatieven tegenover heeft gezet.

Terecht of niet?

Waar momenteel niet zelden een bijzondere omstandigheid wordt aangegrepen en gehonoreerd om niet aan strikte exameneisen te voldoen, kan dat niet als de veiligheid in het geding is. De (bestuurs-) rechter heeft in dit geval keurig marginaal getoetst en is op grond daarvan tot het oordeel gekomen dat TCVT RA terecht niet tot inschrijving in het register heeft willen overgaan.

Toch meen ik in deze casus toch wel ruimte te zien om onder omstandigheden tot inschrijving over te kunnen gaan zonder dat de veiligheid in het geding is. Daartoe is even een uitstapje naar het behalen van een (gewoon) rijbewijs B gewenst. Wie bijvoorbeeld een been of zelfs een arm mist, kan toch een rijbewijs behalen. Het zou onveilig zijn als mensen die een

been of arm missen in een handgeschakelde auto gaan rijden. Daarom is het mogelijk 'af te rijden' in een auto met een automatische versnellingsbak. Een persoon die een dergelijk rijexamen met succes aflegt, krijgt een rijbewijs met daarop de aantekening dat hij of zij alleen een auto met automatische versnellingsbak mag besturen.

Autolaadkranen hebben tegenwoordig vaak een 'afstands-bedieningspaneel'. Hierdoor hoeft een kraanmachinist niet in de kraan te zitten, maar kan de kraan staande bediend worden vanaf een plaats waarop de machinist goed zicht heeft op de hijswerkzaamheden. Het zou hierdoor volgens mij mogelijk moeten zijn om een kandidaat met een hoor- en/of spreekbeperking toch in te schrijven in het Register Kraanmachinisten met de aantekening dat de machinist alleen de kraan mag bedienen als hij of zij al dan niet met behulp van een 'afstands-bedieningspaneel', goed zicht heeft op de hijswerkzaamheden en dat hij of zij geen 'blinde' hijswerkzaamheden mag verrichten. De exameneisen voor opname in het Register Kraanmachinisten zouden daartoe eenvoudig kunnen worden aangepast.

Tot slot zou ik een opmerking willen maken over de rol van de examiner. Deze heeft de kandidaat toegelaten tot het examen terwijl hij voor aanvang van het examen zelf moet hebben geweten dat de kandidaat niet aan de eisen kon voldoen. Dat verdient geen schoonheidsprijs en opent mijns inziens de weg naar een schadevergoeding voor de kosten die de kandidaat voor het examen heeft moeten maken. Ik zou graag een inkijsje hebben gehad in de communicatie voorafgaand aan het examen. Wellicht heeft de kandidaat zelf ingestemd met

De exameneisen voor opname in het Register Kraanmachinisten zouden eenvoudig kunnen worden aangepast.

de doorgang van het examen terwijl hij wist dat de examiner hem zou laten zakken. De uitspraak van de rechter zwijgt daarover. Hoe dan ook heeft de examiner zijn rol op zijn minst onhandig aangepakt. Hij had de kandidaat niet moeten toelaten en het probleem moeten terugleggen bij TCVT RA. Het is niet verwonderlijk dat een kandidaat die eenmaal toegelaten is denkt dat de wijze waarop hij examen doet door de beugel kan. ■